

Xbihat ta' San Ġużepp fil-Knejjes ta' Hal Ghaxaq

Rosario Mizzi B.Sc. (Hons) Comm Ther MA (Ling)

Introduzzjoni

Il-komunità ta' Hal Ghaxaq minn dejjem kienet iżżomm lil Marija Santissma bħala patruna specjali tagħha. Dan jixhud n-numru ta' kappelli li kien hawn fl-inħawli li kienu ddedikati lill-Madonna anke minn qabel ma Hal Ghaxaq sar parroċċa fl-1626. Meta l-komunità Għaxqija bdiet tifforma ruħha aktar bħala raħal, bdew ifeġġu devvozzjonijiet oħra flimkien mad-devvozzjoni lejn ommna Marija. Xi wħud minn dawn id-devvozzjonijiet spiċċaw mal-medda taż-żmien, fosthom id-devvozzjoni lejn San ġorg Martri u l-Anglu Kustodju.

Devvozzjonijiet oħrajn kibru mal-parroċċa u saru parti integrali mill-ħajja tal-parroċċa nnifisha. Fost dawn insibu d-devvozzjoni kbira lejn il-passjoni ta' Gesù li llum insibuha ħajja fil-purċissjoni tal-Ğimgħa l-Kbira li l-parroċċa torganizza f'nhar Hadd il-Palm, kif ukoll id-devvozzjoni lejn San Ġużepp li minn qabel ma Hal Ghaxaq sar parroċċa kellu artal iddedikat għaliex fil-knisja tar-ħażżej. Illum id-devvozzjoni lejn San Ġużepp għadha ħajja tant li ssirli festa kbira kull sena fl-ewwel Hadd ta' Ĝunju.

Xhieda ta' din id-devvozzjoni lejn San Ġużepp huma d-diversi xbihat li jirrapreżentaw lil dan il-qaddis u li huma mxerrda madwar il-parroċċa kollha. Fit-toroq tar-ħażżej insibu diversi niċċeċ antiki u oħrajn moderni ddedikati lil San Ġużepp. Insibu numru kbira ta' djar imsemmija għal dan il-qaddis, kif ukoll niċċeċ u statwi ta' dan il-qaddis fuq il-fontispizji.

L-għan ta' dan l-artiklu hu li nduru ftit il-knejjes ta' Hal Ghaxaq u naraw kif dan il-qaddis dejjem kellu post f'qalb l-Ġħaxqin, tant li dejjem ħasbu li jsibu rokna jew post fejn idaħħlu xbieha ta' San Ġużepp għal qima tan-nies.

Xbihat ta' San Ġużepp fil-knisja Parrokkjali

Fil-knisja parrokkjali, iddedikata lil Marija Assunta, insibu diversi pitturi u statwi. Kieku kellna nduru l-pitturi tal-knisja, naraw li l-aktar suġġett komuni hija l-Madonna li tidher kważi f'kull kwadru tal-knisja. Flimkien mal-Madonna, l-aktar suġġett komuni hu Kristu Gesù, li ukoll jidher fil-kwadri prinċipali kollha. Wara dawn iż-żewġ figurji jiġi San Ġużepp.

Barra fil-kwadru tal-ħatal tiegħi li jinsab fil-knisja

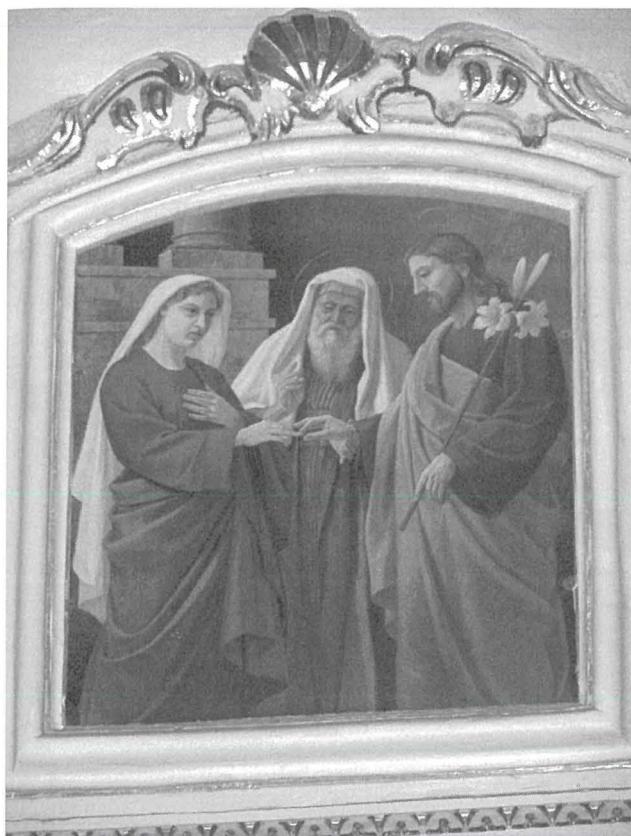

Viżitazzjoni – Kav. Envin Cremona – Saqaf Knisja Parrokkjali Ghaxaq

parrokkjali, San Ġużepp, bħala r-raġel ta' Marija Verġni u missier addottiv ta' Gesù jidher f'diversi kwadri oħra madwar il-knisja parrokkjali. Fuq il-kwadru ta' Francesco Zahra li hemm fuq l-ħatal ta' San Ġużepp ga tkellimna f'artikli oħra u għalhekk mill-ewwel ser induru fuq kwadri oħra fil-knisja.

Wara Francesco Zahra fl-1750, kien imiss lil Envin Cremona biex daħħal lil San Ġużepp f'żewġ kwadri tiegħi fis-saqaf tal-knisja fis-snin 60 tas-seklu għoxrin. Il-Kavallier Envin Cremona kien gie kkummissjonat biex ikompli jpitter is-saqaf tal-knisja wara ġanni Vella li kien laħaq miet. Il-pittur Envin Cremona daħħal lil San Ġużepp f'żewġ kwadri; fil-kwadru li juri t-tweldi ta' Gesù u li jinsab fis-saqaf tal-kappellun tar-Rużarju, kif ukoll fil-kwadru taż-żjara ta' Marija Ssantissma lil Santa Eliżabetta li jinsab finnofs tal-korsijsa prinċipali.

Fl-istess żminnijiet, il-pittur ġanni Bonniċi miż-żejtun, pitter erba' kwadri fuq l-Erba' bibien tal-

Żwieġ ta' Ĝużeppi ma' Marija – Knisja Parrokkjali Ghaxaq

Adorazzjoni tal-Maġi – Kav. Envin Cremona
– Saqaf Knisja Parrokkjali Ghaxaq

Prezentazzjoni fit-tempju – Knisja Parrokkjali Ghaxaq

gnub tal-knisja. Dan il-pittur daħħal lil San Ĝużepp fi tnejn minn dawn il-kwadri. L-ewwel kwadru huwa fuq il-bieb tal-kappellun tal-Agumija u juri ż-żwieġ ta' Marija u Ĝużeppi f'Nażaret. Il-kwadru l-ieħor qiegħed fuq il-bieb tal-korsija fuq in-naħha tax-xellug tal-arta maġġur. Dan il-kwadru juri l-preżentazzjoni ta' Gesù fit-tempju u San Ĝużepp jidher qed joffri żewġ ġamimiet bħala offerta.

Barra dawn il-kwadri nsibu l-istatwa artistika ta' San Ĝużepp imnaqqxa fl-injam mid-ditta Fratelli Bertarelli f'Milan u li waslet f'Malta fl-1932. Ma ninsewx li qabel din l-istatwa preżenti, il-knisja parrokkjali kellha statwa oħra wkoll imnaqqxa fl-injam. Skont studju li sar waqt ir-restawr ta' din l-istatwa fl-2010 jidher li din l-istatwa għiet imnaqqxa minn skultur lokali fis-seklu tmintax. Din l-istatwa għadha tista' titgawda mill-pubbliku u hija esposta s-sena kollha fis-sede tal-Ġhaqda Mużikali San Ĝużepp.

Xbihat ta' San Ĝużepp fil-Kappelli tar-rahal

F'Hal Ghaxaq insibu biss tliet kappelli barra l-knisja parrokkjali. Imma anke f'dawn il-kappelli nsibu l-figura ta' San Ĝużepp. Fil-kappella ta' San Filippu Neri, nsibu kwadru lateralini mpitter minn Rokku Buhagiar lejn l-aħħar tas-seklu 17 u li juri lix-xwejjha Ĝużeppi flimkien mal-Bambin Gesu. Għalkemm ċejen, dan il-kwadru huwa sabiħ ħafna u jikkumplimenta sabiħ il-prospettiva sabiħa ta' din il-kappella.

Fil-Kappella ta' Santu Kristu nsibu wkoll żewġ figur ta' San Ĝużepp. Fuq il-lemin tal-bieb tal-

kappella naraw kwadru ta' San Ĝużepp li huwa ffirmat minn Gilio Cauchi. Fuq dan il-kwadru ma tidhix data, pero jidher li dan il-kwadru ma jmurx lura ħafna fiż-żmien.

F'din il-kappella nsibu wkoll statwa ta' San Ĝużepp ta' madwar żewġ piedi. Jidher li din hija statwa tal-ġibs u jidher li hi xogħol ta' Spanja, aktarx li nxtrat mis-sorrijiet Frangiskani meta kienu għadhom jużaw din il-kappella u d-dar tagħha bħala kunvent fir-rahal.

San Ĝuzepp
fil-kappella
ta' San Filippu

San Ĝużepp fil-Kappella ta' Santu Kristu

Konklužjoni

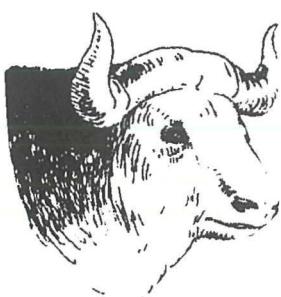
Dawn ix-xbihat tal-qaddis Ĝużeppi mxerrda madwar ir-rahal tagħna huma xhieda li d-devozzjoni lejn dan il-qaddis kienet qawwija minn żminijiet bikrija. Dan bix-xieraq. L-Għaxqin minn kmieni żammew lil Marija, Gesu u Ĝużeppi magħqudin flimkien bħala familja. Jekk wieħed iħobb verament lil Marija ma jistax iħalli barra lir-raġel tagħha u jekk wieħed iħobb verament lil Ĝużeppi ma jistax iħalli barra lil martu. U kif nistgħu ma nħallux dawn iż-

żewġ qaddisin iwasluna għand binhom ġesu? Ix-xbiha huma biss ogħġetti artificjali, imma qeqħdin hemm biex ifakkruna fil-qaddisin li għexu qabilna u li tawna xhieda ta' kif għandna naslu għand ġesu.

Noti:

A. Vella (2006) "L-Istorja Ekklesjastika ta' Hal Ghaxaq". - Vella, H. *Hal Ghaxaq u niesu*. Malta (2006)

Manuel Butcher

20, Żejtun Road, Għaxaq

Għal kull xorta ta' Laħam frisk kif ukoll tal-Friżza